

Evan maaliskuussa julkaisema *kansallinen arvo- ja asennetutkimus* oli elinkeinoelämän ominen pyrkimysten kannalta huolestuttavaa luettavaa, kuten media varsin yhtenäisesti ja näyttävästi tuloksia tuoreeltaan tulkit- si. Iltalehden Pekka Tiinanen tiivistä uutisensa (3.3.) näin:

”Elinkeinoelämä tutki suomalaisten arvot ja asenteet. Ne ovat täysin erilaisia kuin Eva toivoisi. Suomalaiset rakastavat hyvinvointivaltiotaan ja ulkopoliittista johtoaan. He haluavat nykyistä lyhyemmän työajan ja nopeasti eläkkeelle. Natoa ja erityisesti Yhdysvaltoja suomalaiset kavahtavat. Kansalaisille mieluisen johtaja katselee laajasti maailmaa ja edustaa korkeaa moraal- lia. Selvä enemmistö pitää markkinataloutta epäreiluna. Edes johtavassa asemassa olevien enemmistö ei usko, että viime aikojen irtisanomiset olisivat olleet välttämättömiä. Elinkeinoelämän puheet uhkaavasta kriisistä valuvat kuin vesi hanhen selästä. Niitä pidetään propagandana, jolla suostutellaan palkansaajat luopumaan eduistaan. Yhdeksän kymmenestä suomalaisesta katsoo, että työpaikoilla paiskitaan ylikierroksilla ja poltetaan ihmisiä loppuun. Ay-liike elää uutta nousukautta ja poliitikallekin ennustetaan uutta nousua.”

Jutun kuvatekstissä Iltalehti toteaa, että ”Risto E. J. Penttilä saa julkaista vielä monta raport-

tia, ennen kuin Juha Siltalaa myötäilevät suomalaisten asenteet muuttuvat elinkeinoelämälle mieluisiksi”. Juha Siltala jatkaa kirjansa käynnistämää keskustelua tässä YP:n numerossa.

Ay-liike ja sen perinteiset keinot ovat globaalin kvartaalikapitalismin ahneuden edessä voimattomia, kirjoittaa eläkkeellä oleva toimittaja *Thomas Romantschuk* yliössään Demari-lehdessä (9.3.). Alistua ei kuitenkaan Romantschukin mielestä saisi, vaan ay-liikkeen pitäisi ajatella toimintatapaansa kokonaan uusiksi:

”Kun siis TeliaSonera ilmoittaa, että 650 suomalaista saa lähteä, niin (lähi)tulevaisuuden SAK ei enää vain paheksu tapahtuvaa, vaan uuden jäsenpalvelunsa kautta sanoo irti 900 000 jäsenensä kaikki Sonera-liittymät ja siirtyy Saunalahteen tai Elisaan. Ydin on siinä, ettei hänen (kuluttajan) itse tarvitse tehdä mitään. Hän on jo ajat sitten antanut valtakirjan keskusliitolleen boikotoida sellaisia firmoja, missä ahneus menee liian pitkälle. Jos tähän löytyy uskallusta ja ’työväenaate’ tällä tavalla muuttuu ’kilpailuaatteeksi’, niin tulemme huomaamaan, että omistajatkin reagoivat samalla lailla. Kyllä sillä puolella reagoidaan nytkin. Aina, kun firma ilmoittaa potkivansa tuhatkunta palkansaajaa kassoja ja sossun syliin, niin osake nousee, koska osingonmaksuvara on kasvusuunnassa. Mikään ei estä, että samat potkut voisivat johtaa huonompiin odotuksiin myös omistajille.

Riittää vallan hyvin, että meillä on tehokkaasti toimiva ja johdonmukaisesti reagoiva ostoboi- kottikoneisto.”

Eva on jo pitkään ollut erityisen huolissaan väestön ikääntymisestä eli eläkeläisten määrän kasvusta suhteessa työikäisiin. Evan mielestä kansantalous ei tätä harmaantumista kestä, elleivät poliitikot kykene tekemään mit- tavaa määrää ns. rakenteellisia uudistuksia. Vuoden 2005 ensimmäisessä Tieteessä tapahtuu -lehdessä Etlan ja Evan toimitusjohtaja *Pentti Vartia* nosti esiin sen, että keskeinen este näiden rakenteellisten uudistusten tiellä on eläkeläisten poliittinen voima. Vartia viittasi Friedrich Hayekin vuonna 1960 esittä- mään ajatukseen, jonka mukaan julkisen tuen varassa eläviltä pitäisi ottaa äänioikeus pois, ja to- tesi, että ”voi olla ongelmallista, jos verotuloista riippuvat ikään- tyvät väestöryhmät päättävät jul- kisten menojen rakenteen”. Ehkä tämäkään ei ole vielä riittä- vän radikaali ajatus. Tietävästi Evassa valmistellaankin parhail- laan raporttia, jonka työnimenä on ”Eläkeläiskysymyksen lopul- linen ratkaiseminen”.

Kustannusyhtiö Teoksen halli- tuksen puheenjohtaja ja tietoi- kirjailija *Niklas Herlin* kirjoittaa Suomen Kuvalehdessä (7/05), että Etlan ja Evan julkisuusstra- tegia on sietämättömän huono: ”Elinkeinoelämän terävä kärki ei osaa lukea ajan merkkejä, ei

edes viime vaalien tuloksia. Sillä mitä tekee elinkeinoelämä, kun Esko Aho hävisi presidentinvaalit Tarja Haloselle? Mitä tekee elinkeinoelämä, kun pääministerivaaleiksi nimetyissä eduskuntavaaleissa kansa valitsi pääministeriksi keskustalaisen naisen, Anneli Jäätteenmäen? Marssittaa kansalaisille ’järkeä’ puhumaan menneiden aikojen äijä! Kuinka monta naisäänestäjää houkutelaaan uuskonservatiivisten arvojen äärelle Antti Piippon siteeraamalla? Ei ensimmäistäkään. Ja kuitenkin naiset ratkaisevat vaalit. Ja naisten ohella ikääntyneet kansalaiset, joiden äänet Evan toimitusjohtaja Pentti Vartia on erikseen päättänyt siirtää vasemmistopuolueille. Pääministeri Matti Vanhanen, poliitikan ammattilainen, on järkimiehenä unohtanut työreforminsa ja siirtynyt perhearvoihin.

Elinkeinoelämän voimakkaan esilletulon voisi sinänsä ohittaa olankohautuksella, jolleivät elinkeinoelämä ja yritystoiminta edustaisi tärkeitä arvoja. Yhteiskunta tarvitsee menestyviä, riskinottokykyisiä yrittäjiä, kestävää kehitystä, toimintaympäristöään ja ympäröivää luontoa kunnioittavia yrityksiä, sananvapautta, hyvinvointia, tasa-arvoa, kannustavaa veropolitiikkaa, koulutusta, tasapalkkaa. Ilman tasapalkkaa Suomea ei saada edes Naton jäseneksi. Kaikkia näitä arvokkaita asioita Etlä ja Eva voisivat ajaa. Mutta eivät aja.”

Tampereen Pispalan uusin yleisyys, harjurockia soittava ja Pispalan haulitornista nimensä repäissyt yhtye Hauli Bros julkaisi esikoispitkäsoittolevynsä *Haulit himaan* tammikuun lopulla. Pispala saa levyllä oman kappaleensa,

jossa tehdään kunniaa Lauri Viidalle.

Levyn nimestä sukeutui työmaan kahvipöydässä keskustelu, kun kävi ilmi, että sanonta ”haulit himaan” oli useimmille tykänään outo. Nykysuomen sanakirja ei tässä osannut auttaa, mutta nykyisin kaiken tietävä Google osasi kertoa, että sanonta lähti leviämään sen jälkeen, kun Tapio Rautavaara luonnehti sillä keihään olympiavoittoaan Lontoon lentokentällä 1948 (haulit himaan eli homma tuli hoidettua kotiin). Mutta mitä sanonta sananmukaisesti tarkoittaa ja mistä se on peräisin? Tätä ei Googlekaan osannut selittää. Kirjaimellisesti siinä ei tunnu olevan järkeä (että jos ampuu haulikolla ohilaukauksen, käy sentään kaivamassa haulit himaan puun kyljestä?) sen paremmin kuin metaforisestikaan (haulit palaavat kuin bumerangi takaisin, siis ampuu itseään?). Tuskin Rautavaara on sanontaa itse keksinyt, vaan sen alkuna täytyy olla jokin konkreettinen tapaus tai käytäntö, kuten sanonnalla ”päivä on pulkassa” (aikanaan torpparit laittoivat tehdyn taksvärkkipäivän merkiksi puukolla viillon pulkan kylkeen). Syvä hiljaisuus laskeutui kahvipöytään.

Haulit himaan -sanonnan arvoitus ei jättänyt rauhaan. Oli pakko kysyä Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran *Ulla-Maija Peltoselta*, joka vastasi näin:

”Tein pistokokeita ja vain yksi kollegoista oli kuullut sanonnan ja hän yhdisti sen Tapio Rautavaaraan. Kansanrunousarkiston sananparsikortistossa oli vain yksi hauli-sisältöinen parsi: ’Varis on tuholintu; ja sen pesät

piti aina hävittää missä vaan nähtiinkin variksen pesiä. Ei sitä pyssyllä paljoa kehlattu ampua, vaan sanottiin: Ei raatti (raaski) haulia menettää variksiin.’ Kerätty litin pitäjistä 1937, kertojen 71 v. Eikö ajatus ole lähellä, ei mene hukkaan? Muuten Kotus, Kotimaisten kielten tutkimuskeskus olisi paikka, josta voisi kysyä lisää.”

Siis jatkokysymys Kotukseen, jossa *Anneli Hänninen* paneutuu asiaan:

”Murrettahan sanonta ei ole, mutta slangia kyllä. Sana ’haulit’ merkitsee ainakin Helsingin slangissa ’rahaa’ (maininta sekä Karttusella että Paunosella) ja ’haulit himaan’ on siis ’rahat kotiin’.

Murteissa voidaan sanoa, ’ettei ruutia harakoille’ tms., millä tarkoitetaan, ettei mihinkään turhanaikaiseen kannata haaskata. Jos siis haulit tuodaan himaan, niitä ei olla ainakaan käyty tuhmaamassa. Kun sanonnan alkupeirä on selvästi metsästysterminologiassa, lieenee kyse siitä, että jos metsästäjällä on kotiin tuomiseena ammuttu saalis, on hänellä samalla mukanaan saaliiseen uponneet haulit. Ja kun Tapio Rautavaaralla oli tuomisenaan voitto, hänenkään panostuksensa kilpailuun ei ollut joutunut hukkaan. Ehkäpä slangissa haulista on tullut ’rahaa’ siksi, että se on nykyisin tavallisempi metsästyksen kohde kuin jänis tai metso.”

Näin toimii tietoyhteiskunta!

”On se toisaalta lohdullista, että kun koskaan ei ole ollut seksipommi, niin pian sitä on eläkepommi.” (Tuntematon toimihenkilö)